

MUZIČKA KRONIKA U STARIM FOTOGRAFIJAMA

Jedna od fotografija iz arhiva HGZ-a posljednjih je godina privlačila osobitu pozornost. Na njoj poziraju supružnici Maja Strozzi-Pečić i Bela Pečić sa svojim prijateljem Igorom Stravinskim. Fotografija je predstavljena javnosti na izložbama u HGZ-u *Iz ostavštine Maje Strozzi* (2010) i *Foto Tonka – fotografije iz arhiva HGZ-a* (2012), kao i u Klovićevim dvorima na izložbi *Strast i bunt – ekspresionizam u Hrvatskoj* 2011. godine. Od početka nije bilo upitno tko je autor fotografije, jer se Antonija Kulčar Tonka uvijek potpisivala na svojim fotografijama, ali nismo bili sigurni je li snimljena u domu bračnog para Strozzi-Pečić na Ilirskom trgu, niti je li to bilo 1926., kada je Igor Stravinski boravio u Zagrebu zbog nastupa s Majom Strozzi u HGZ-u. Autorica izložbe *Foto Tonka, tajne ateliera društvene kroničarke* Lovorka Magaš Bilandžić u svojim je istraživanjima uspjela datirati opremu u Tonkinim atelierima, pa je tako mogla utvrditi da su naši muzičari sa Stravinskim snimljeni ipak kod Tonke, na Trgu kralja Tomislava 18, gdje je “renovirani atelier sa sjedećom garniturom simulirao interijer privatnog doma.”

*Maja Strozzi-Pečić, Igor Stravinski i Bela Pečić, 1926.
Foto Tonka, fotografija iz arhiva HGZ-a, na izložbi u Klovićevim dvorima.*

Donosimo ulomke iz uvodne studije Lovorke Magaš Bilandžić *Tonka u fokusu – vizualna kronika kroz medij fotografije*, objavljene u katalogu izložbe *Foto Tonka* (Klovićevi dvori, 30. 1. – 26. 4.).

“Značajno mjesto među Tonkinim kazališnim fotografijama zauzimaju snimke predstava i glumaca realizirane tijekom *zlatnog doba* Narodnog kazališta koje je od 1921. obilježila uprava na čelu s Julijem Benešićem, Petrom Konjovićem i Brankom Gavellom. Zagrebačka scena živjela je tih godina pojačanim ritmom: ruski imigranti donijeli su dašak Djagiljevljeva Ballets Russes, Ljubo Babić i Branko Gavella realizirali predstave u kojima su dokinuli iluzionizam, dominantnu narativno-deskriptivnu liniju i izveli *asocijativne* scenografije, a publika je imala prilike vidjeti izvedbe ansambla Moskovskog hudožestvenog teatra čije je portrete prilikom njihova gostovanja 1921. snimila upravo Tonka. Tih je godina bilježila i ostala kazališna događanja u gradu poput izvedbi popularnog Klub-Kabareta u Ilici 11.

Tonka je u svojim atelierima od 1917. do kraja 1930-ih snimila sve ključne ličnosti zagrebačkog kazališnog života te realizirala niz studijskih portreta Ele Hafner Gjermanović, Maje Strozzi Pečić, Vike Podgorske, Irme Polak, Grete Kraus Aranicki, Vike Engl Mošinske, Nade Babić, Erike Druzović, Ruže Cvjetičanin, Josipa Križaja, Ive Rajića, Augusta Cilića, Dubravka Dujšina, Hinka Nučića, Milana Šepeca i mnogih drugih. Njezine brojne fotografije ostale su sačuvane samo u formatu razglednice, a bile su namijenjene širokoj distribuciji i prodavale su se u knjižarama. Osim što su se čuvale u albumima, razglednice i fotografije su se ponekad u obliku kolaža aranžirale na kartonima, dekorirale i naknadno uramljivale.

Atelier Antonije Kulčar Prut desetljećima je bio kulturna zagrebačka institucija i lokacija koju su u različitim trenucima života posjetile generacije građana te brojni istaknuti protagonisti iz javnoga *milieua*.”

*Operna pjevačica Ančica Mitrović.
Foto Tonka, fotografija u albumu iz arhiva HGZ-a
na izložbi u Klovićevim dvorima.*

STANČIĆ PRIJE STOTINU GODINA

Tragom izložbe “Iz ostavštine Svetislava Stančića”, predvorje velike dvorane HGZ-a

Program priredbe u HNK, 12. 4. 1915.
Ostavština Svetislava Stančića, arhiv HGZ-a.

na kraju programa, Krizman je bio i autor likovnog oblikovanja ovog programa. Očito je da mu je nadahnuće za naslovnici bila Isadora Duncan, tada u zenitu slave. (N.B.)

Program priredbe održane 12. travnja 1915. u Hrvatskom narodnom kazalištu, čiju reprodukciju donosimo, višestruko je zanimljiv. Kao u svakom ratu u 20. stoljeću, tako su i tijekom Prvog svjetskog rata u Zagrebu održavane dobrotvorne priredbe, a ovoj je bio pokrovitelj hrvatski ban Ivan Škrlec (Skerlec). Sudjelovali su istaknuti umjetnici onoga doba, pjevači Maja Strozzi i Tošo Lesić, te posve mlada Marta Pospišil (kasnije Pospišil-Griff). Za klavirom su ih pratili Svetislav Stančić i Drago Siebenschein, koji će uskoro promijeniti svoje ime u Dragan Plamenac te kasnije steći svjetsku slavu u muzikološkim krugovima. Stančić je nastupio i kao dirigent svoje orkestralne Uvertire, prve točke na programu.

U prvome dijelu bilo je i desetak kratkih klavirskih skladbi autora od Bacha do Rahmanjinova koje su bile podloga za ples Mire Schulz, a točke je uvježbao Ernest Schulz. Riječ je o uglednoj zagrebačkoj obitelji: Mirin djed Ignaz Granitz bio je nakladnik i vlasnik tiskare te ljubitelj i pokrovitelj umjetnosti. Njegova kći Olga i njezin suprug Ernest Schulz bili su prijatelji Dore Pejačević, a Ernest se bavio i dirigiranjem te glazbenom kritikom. Redovito je odlazio u na predstave u Bayreuthu i u Münchensku operu, pa zato ne čudi da su kostimi za Mirin ples bili izrađeni “po nacrtu arhitekta Wenera Müllera u Münchenu.” Njihova kći Mira (1896–1923) bila je kasnije plesačica kazališta u Lübecku.

U drugom dijelu programa izvedena je Offenbachova opereta *Zaruke uz svjetiljke*, za koju je scenografiju izradio Tomislav Krizman. Kako nam otkriva bilješka otisnuta

OBITELJ FLORSCHÜTZ, GLAZBA I HGZ

U ravnateljstvu HGZ-a uvijek je bilo osoba koje su ga povezivale s cjelokupnim kulturnim životom Zagreba, kao što je to bio Artur Schneider. O filologu Josipu Florschützu, članu ravnateljstva i učitelju na glazbenoj školi HGZ-a pisali smo 2008. godine (XI/6), kada se pripremalo izdanje CD-a sa snimkom iz 1912. na kojoj Florschütz pjeva pjesmu *Gdje si dušo?*. U prošlom smo broju objavili ulomke ratnog dnevnika njegovog bratića, kirurga Vatroslava Florschütza, a sada zaokružujemo priču o toj porodici uspomenu Vatroslavove unuke, ugledne redateljice Ivice Boban, rođ. Florschütz.

“Moj pradjed Josip Florschütz (1844–1912) školovao se u Beču za pravnika i postao kasnije potpredsjednik Kraljevskog stola Sedmorice. Njegov brat imao je istoimenog sina dr. Josipa Florschütza (1864–1916), koji je bio filolog, slavist i autor *Gramatike hrvatskog jezika* te bratić mog djeda dr. Vatroslava Florschütza (1879–1967). Josip je nakon studija u Beču kao mlad profesor u početku stanovao u Zagrebu kod svog strica Josipa Florschütza i bio je zadužen da bdije nad školovanjem svog petnaest godina mlađeg bratića Vatroslava, da ga usmjerava i nadasve da ga poučava glazbi i violini. I tako je na mog djeda od njegovog ranog djetinjstva imao velik i presudan utjecaj. Svojim svestranim i temeljitim znanjem iz područja filologije, lingvistike, književnosti, umjetnosti, kulture i napose glazbe pobudio je u mom djedu strastan interes za znanjem, želju za učenjem, radom, istraživanjem i otkrivanjem, za marljivost, ustrajnost i poštenje, a nadasve ljubav za muziciranje i glazbu. Mojem djedu je glazba bila pratiteljica cijelog života, nadahnuće i utjeha, u najradosnijim i najtežim časovima. A violinu je svirao odlično i gotovo svakodnevno cijeli život, do svoje smrti u 88. godini.

Budući da sam živjela u kući svog djeda na Marulićevom trgu, a on mi je, nakon što se otac 1945. nije vratio iz rata (nestao je prateći ranjenike na Križnom putu) postao i otac, duh i učenje Josipa Florschütza bili su snažno prisutni i u mojem životu. Vodio nas je na koncerte, učio svirati, vježbao s nama, svirao – naša je kuća bila uvijek puna glazbe.

Moj djed je imao pjesničku dušu i bio je umjetnik života i svoje profesije. Bio je poput Čarobnjaka mog djetinjstva... On je za nas stvarao čudo i svečanost Božića, kad smo bili mali on je sam noću do kasna kitio bor u zaključanoj sobi. Svake godine imali smo Božićni koncert, svih sedmero unučadi je sviralo – Chopina, Bacha, Mozarta, Beethovena, a na kraju smo s njim i bakom svirali i pjevali božićne pjesme u obradi našeg rođaka, slavnog slavista Josipa Florschütza, a uvijek je bio prisutan i naš mentor ujo Lacko (Ladislav Šaban)...

Kad mi je bilo teško uvijek sam se mogla povjeriti djedu, a on je znao reći: e sad ćemo malo zajedno svirati, ti na glasoviru, a ja na violini, pa će proći, tako sam ja i u ratu svirao, glazba rastvara tugu – ili bi rekao: a sada ćemo tvoju tugu u pjesmicu pretvoriti – i stihoklepali bi zajedno smiješne stihove i komponirali ili bi rekao: tužna si, onda to zapiši u tvoj dnevnik. On mi je poklonio prvu bilježnicu-dnevnik, sam ju je uvezao od listova papira, zabilježi sve što ti se događa, što te muči, – ili nacrtaj, ili odsviraj i odmah će ti biti lakše.

A što se tiče HGZ-a, on je bio kultno mjesto moje mladosti. U njemu smo slušali koncerte, nastupali na javnim produkcijama Muzičke škole ili Škole za ritmiku i ples u okviru koncerata Muzičke omladine..., tamo je bio i moj maturalni ples!!!”

NAJAVLJUJEMO MUZIČKI LEKTORIJ

Utorak, 24 ožujka u 19.30 sati, mala dvorana

MARCEL BAČIĆ
Hoffmannov Mozart

Puno prije moderne psihologije, inverzni je red postao temom romantičkog pjesništva i filozofije. Ono što spoznaje i ono što želi biti spoznato, subjekt i objekt, združili su se u cjelinu s dva lica. Za Schellinga je priroda bila druga strana transcendentalne filozofije, za Novalisa su geolozi bili inverzni astrolozi, budućnost inverzna prošlost, a razlike inverzne sličnosti. Obrnuti je red dobrim dijelom ravnao i romantičkom ironijom – ta ironija i jest kad se jedno kaže a drugo misli. Romantički su kompozitori tako visoko uzdizali Mozarta – da su komponirali sasvim drukčije. Tada su za nj i smišljene one apolonsko-rafaelske konture koje su pred rastućom objektivnošću uzmicale u preraphaelitsku prošlost. E.T.A.Hoffmann je svoju odgovornost za Mozartovo idealiziranje kompenzirao demoniziranjem: njegovom je zaslugom Mozartov Don Juan stao uz bok mitovima o Faustu, Wertheru – i kapelniku Kreisleru.

UZ 85. ROĐENDAN GOSPODINA ĐUKE

Netko je zgodno rekao: “Postoje ljudi u kojima se nastani kuća.” Upravo to se može reći za Juraja – Đuku Bičanića, čovjeka koji je duboko vezan uz HGZ: gotovo četiri desetljeća bio je domar, inspicijent, zapravo *faktotum*, kako je to zgodno naveo Ladislav Šaban u svojoj knjizi *150 godina Hrvatskog glazbenog zavoda*. Sve do 1988. Đuka je bio jedini zaposlenik u HGZ-u (tajnik, knjižničar i blagajnica bili su honorarno zaposleni), tako da se uvijek šalio na račun jednog dopisa kada mu je bilo naloženo da sazove radnu zajednicu.

Premda je već dvadeset godina u mirovini, Đuka uvijek dolazi na HGZ-ove proslave, gdje ga srdačno pozdravljaju brojni umjetnici i stara HGZ-ova publika. Budući da je 9. veljače navršio 85. godinu života, pozvali smo ga u HGZ te se zajednički prisjetili mnogih zgoda i nezgoda. Evo nekoliko njegovih uspomena na slavne umjetnike u HGZ-u:

“Naša pozornica je imala mali pad, kosinu, a Svjatoslavu Rihteru je to smetalo kad je sjeo za klavir. Tražio me da nešto podložim pod desnu nogu klavira. Tada je, ne ustajući sa klavirskog stolca, koljenima dignuo cijeli koncertni klavir. Ja sam podložio, pa je klavir bio posve vodoravan

i tada je Rihter bio zadovoljan. – Za koncert Artura Rubinstejna sve je bilo rasprodano, pa sam morao dodati stolice i na pozornicu. Pitao sam ga da li će ga smetati da mu pušu za vrat, ali njemu je bilo svejedno, bio je veliki gospodin i umjetnik. – Za vrijeme koncerta pijanistice Melite Lorković dogodio se potres, tresla se cijela zgrada. I dok je publika u panici nagnula na vrata, skakući preko stolaca, ona je mirno nastavila svirati. – Kada su Silvio Foretić i Janko Jezovšek imali koncert, molili su me da im posudim kanarinca. Moj je kanarinac bio u krletci na klaviru, a Jezovšek je ležao u šlafroku pod klavirom. Prošle godine, kada je bila 50. godišnjica tog slavnog koncerta, ponovno su mi posebno zahvalili na kanarincu.”

Artur Rubinstein u HGZ-u, 1966.

Na pozornici HGZ-a, 1979.

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
10000 Zagreb, Gundulićeva 6
TAJNIŠTVO: 48 30 833, fax: 48 30 701
hgz@hgz.hr
KNJIŽNICA: 48 30 824
knjiznica@hgz.hr
ponedjeljak, sri. i pet. 11–14, sri. 16–20 sati
BLAGAJNA: 48 30 822, blagajna@hgz.hr
ponedjeljak–petak 11–14 i 19–20 sati
i jedan sat prije početka koncerta

VELIKA DVORANA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

KONCERTNA SEZONA CLXXXVIII (2014/2015)

OŽUJAK

www.hgz.hr
hgz@hgz.hr

UREDNIČE:
Nada Bezić
Seadeta Midžić

ZA IZDAVAČA:
Marcel Bačić

Nedjelja, 1. III. u 11 sati

GLAZBENA ŠKOLA PAVLA MARKOVCA
Koncert učenika u povodu Dana Škole

Nedjelja, 1. III. u 20 sati

GLAZBENA ŠKOLA PAVLA MARKOVCA
Koncert učenika u povodu Dana Škole

Subota, 7. III. u 20 sati

GLAZBENO UČILIŠTE ELLY BAŠIĆ
Koncert učenika Učilišta

Nedjelja, 8. III. u 20 sati

AKADEMSKI ZBOR "VLADIMIR PRELOG"
Iva Juras, *dirigent*
Ivana Galić L'abeille, *vokal*
Tomi Novak, *bas*
Branko Trajkov, *bubnjevi*
Darko Horvat, *gitara*
Hogan, Mozart, Odak, Skalovski, Newton,
Graham–Løvland, Bacharach, Lennon–
McCartney, Andersson–Ulvaeus, Belafonte

Utorak, 10. III. u 20 sati

HRVATSKI KOMORNI ORKESTAR
Pavle Dešpalj, *dirigent*
Ana Benić, *flauta*
Mendelssohn, Mozart, Janáček

ODREĐEN BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE
HGZ–A

Srijeda, 11. III. u 20 sati

ZAGREBAČKI KVARTET
Marin Maras, Davor Philips, *violine*
Hrvoje Philips, *viola*
Martin Jordan *violončelo*
Gotovac, Mozart, Janáček

ODREĐEN BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE
HGZ–A

Subota, 14. III. u 20 sati

AKADEMSKI HARMONIKAŠKI ORKESTAR
"IVAN GORAN KOVAČIĆ"
Stjepan Vuger, *dirigent*
Lidija Horvat Dunjko, *sopran*
Valentina Fijačko, *sopran*
Arditi, Vidaković, Starc, Dabler, Skrbabin,
Bach, Brahms, Dvořák, Sartori, Hardiman,
Bui, Piazzolla

Utorak, 17. III. u 20 sati

KONCERTNA POSLOVNICA ARTAGENT
Guitarra viva
Anabel Montesinos, *gitara*
Bach, Granados, Tárrega, Barrios, Arcas, Sor
ODREĐEN BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE
HGZ–A

Srijeda, 18. III. u 20 sati

ZAGREBAČKI SOLISTI
Pavao Mašić, *čembalo*
Albinoni, Vivaldi, C. Ph. E. Bach, Avison, Bridge
ODREĐEN BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE
HGZ–A

Četvrtak, 19. III. u 20 sati

HRVATSKO DRUŠTVO GLAZBENIH
UMJETNIKA
Zagrebački umjetnici zagrebačkoj publici
Marco Graziani, *violina*
Danijel Detoni, *klavir*
Schubert, Beethoven, Detoni, Prokofjev
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HDGU–A I HGZ–A

Nedjelja, 22. III. u 20 sati

MUZIČKA AKADEMIJA U ZAGREBU
Virtuoso
Ad libitum 2
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ–A I HDGU–A

Ponedjeljak, 23. III. u 20 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Društveni koncert
Vječite melodije
Društveni jazz orkestar HGZ–a
Zlatko Dvoržak, *dirigent*
Melita Lovričević *vokal*
Dubravko Majnarić *voditelj*
Ellington, Basie, Miller, Hefti, Rogers–
Hart, Hohnjec, Baršić, Dvoržak
BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ–A I
HDGU–A

Utorak, 24. III. u 19.30 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
(Mala dvorana)
Muzički lektorij
Marcel Bačić: *Hoffmannov Mozart*
ULAZ SLOBODAN

Srijeda, 25. III. u 20 sati

PASIONSKA BAŠTINA
Bruno Vlahek, Dubravka Vukalović, *klavir*
Zbor Muzičke akademije
Nikolina Pinko, *sopran*
Matija Meić, *bariton*
Jasenka Ostojić, *dirigent*
Vlahek

Četvrtak, 26. III. u 20 sati

GLAZBENA ŠKOLA VATROSLAVA
LISINSKOG
Koncert učenika Škole
Smotra Odjela za puhače i udaraljke

Petak, 27. III. u 20 sati

VIKTOR VIDOVIĆ
Koncert i promocija CD–a *Muzika za dvoje*
Viktor Vidović, *gitara*
Kaja Farszky, *udaraljke*
Darko Pelužan, *gitara*
Lovro Kovačević, *violončelo*
Bach, de Falla, Kabiljo, Vidović
ODREĐEN BROJ BESPLATNIH ULAZNICA ZA ČLANOVE
HGZ–A

Nedjelja, 29. III. u 20 sati

GLAZBENA ŠKOLA BONAR
Koncert učenika u povodu Dana Škole